

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	WF - Kaszubi: białe plamy, czarne podniebienia i różowe okulary. W kręgu stereotypów i wyobrażeń, PG_00135274						
Kierunek studiów	Kryminologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2024 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2024/2025				
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć					
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni				
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski w formie przykładu i dla zobrazowania problemu (przysłowie, frazeologizm, utwór literacki, anegdota) użycie języka kaszubskiego				
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS	2.0				
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie				
Jednostka prowadząca	Wydział Filologiczny						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	odpowiedzialny za przedmiot	dr Justyna Pomierska					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM		
	Liczba godzin pracy studenta	30	2.0	18.0	50		
Cel przedmiotu	Cykl 10 wykładów od października do grudnia, dotyczy spraw kaszubskich w różnych dziedzinach: historia, socjologia, antropologia, etnolingwistyka, literaturoznawstwo i językoznawstwo - co roku inny temat/ problem. Poszerzenie wiedzy o Kaszubach (ludzie i region) i kaszubszczyźnie (kultura i język). Tematyka dociekań naukowych związanych ze stereotypizacją (zarówno w przeszłości jak i dziś) stanowi inspirujący materiał do badań i dyskusji akademickiej.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
		<p>Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ma podstawową wiedzę z zakresu antropologii Kaszub i Pomorza (K_W08) ; ma podstawową wiedzę na temat geograficznego, kulturowego, etnicznego i religijnego zróżnicowania Europy, a w szczególności Polski i Pomorza (K_W10); - ma zaawansowaną wiedzę o historii Kaszubów na tle historii Polski zorientowaną na praktyczne wykorzystanie w wybranej sferze działalności naukowej lub społecznej (K_W09) - ma wiedzę o znaczeniu komunikacji międzykulturowej w kształtowaniu postaw tożsamościowych, szczególnie na obszarze Kaszub (K_W14). <p>Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z różnych źródeł mówionych i pisanych (K_U01); posiada umiejętności badawcze praca stylistyczna (K_U01; K_U04; K_U08) rozmowa z wykładowcą w grupie po wykładzie (K_U01; K_U04) <p>Strona 2 z 3</p> <p>niezbędne do ukierunkowanej analizy zjawisk kulturowych, szczególnie dotyczących obszaru Kaszub i Pomorza (K_U04);</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi napisać esej lub inną wypowiedź stylistyczną z wykorzystaniem podstawowych pojęć teoretycznych oraz źródeł (K_U08). <p>Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie potrzebę dbania o dziedzictwo narodowe, poprawność i czystość języka dla zachowania tożsamości jednostkowej i zbiorowej, ma świadomość kompleksowej natury języka oraz złożoności i historycznej zmienności jego znaczeń (K_K08). 	<p>[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja</p> <p>[SW3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna</p> <p>[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja</p> <p>[SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna</p> <p>[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja</p> <p>[SK3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna</p>

Treści przedmiotu

Wykład kaszubologiczny w 2024 r. (cykl interdyscyplinarny 10. wykładów/ 10 wykładowców) dotyczyć będzie stereotypów i wyobrażeń, jakie mają Kaszubi o sobie i inni o Kaszubach. Poszczególne prelegenci - badacze różnych dziedzin nauk - zmięrzają się z wyobrażeniami na temat Kaszubów: Kaszubi mają czarne podniebienie? Czy Kaszubi to Polacy? A może to górale, którzy nie załapali się na rejs do Ameryki? Kaszubska rodzina jest wielopokoleniowa, wielodzietna i katolicka? Czy kaszubski to język słowiański czy dialekt innego języka, np. zniemczony polski? Wprawdzie kaszubskie przysłowie (mądrość ludowa utrwała stereotyp) mówi: *Kaszëba mò cwiardã mówã, ale mitczë serce*", ale przybysze z głębi ładu nierzadko mówią, że Kaszubi są nieufni, mało otwarci na obcych, uparci, GBURowaci... Znow sami Kaszubi mówią o sobie, że są wytrwali, pracowici, pragmatyczni... Użyte w tytule frazeologizmy: *białe plamy* «rzeczy nieznanne, fakty przemilczane, niewyjaśnione do końca, zwłaszcza dotyczące historii i polityki» oraz *czarne podniebienie* - *'ktoś ma czarne podniebienie'* «ktoś jest szczególnie zły, groźny, złośliwy» - patrzmy (w przyszłość) przez różowe okulary.

Stereotypy funkcjonują w świadomości społecznej jako skrócone, uproszczone i zabarwione wartościująco obrazy, mocno zakorzenione pozytywne albo negatywne wyobrażenia o osobach i grupach społecznych (etnicznych), które opierają się na powierzchownych obserwacjach i logicznie nieuprawnionych uogólnieniach. Uświadomienie sobie istnienia stereotypów na temat własnej grupy (narodowej/ etnicznej/ społecznej) daje szansę na większą otwartość na innych.

Realizacja cyklu będzie podobna jak w roku ubiegłym, każdy z 10. wykładów ma dwa komponenty: 1) nagranie i 2) spotkanie online. Nagranie (ok. 30 minut) słuchacz zobowiązany jest obejrzeć przed poniedziałkowym spotkaniem (nagrania zrealizujemy w studiu nagrań Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku, a 90 minutowe poniedziałkowe spotkanie odbędzie się na Teamsach). W wykładach uczestniczą studenci, a także słuchacze skądinąd. Na spotkaniu wykładowca dopowiada i/lub rozszerza problem, który przedstawił na nagrany wykładzie (nagranie będzie udostępniane kilka dni przed poniedziałkowym terminem spotkania kanale YouTube), a słuchacze mają możliwość zadawania pytań. Link do spotkania i link do nagrania na stronie Wydziału Filologicznego, na kaszubi.pl, pcen.gda.pl i na platformie edukacyjnej. W ostatnich latach powstały cykle: 2023 *Baby, więdźmy, czarownice* *Odsłona II. Kobięta w języku i kulturze Kaszub i Pomorza*; 2022 *Zrozumieć Kaszuby. W kręgu podstawowych zagadnień naukowych i społecznych* i inne zob. kaszubi.pl.

HARMONOGRAM dziesięciu poniedziałków podany zostanie na początku roku akademickiego.
Wykładowcy:

prof. Józef Borzyszkowski (Instytut Kaszubski w Gdańsku) HISTORIA

prof. UG, dr hab. Miłosiawa Borzyszkowska-Szewczyk (Wydział Filologiczny UG) LITERATUROZNAWSTWO

dr Magdalena Lemańczyk (ISP PAN) SOCJOLOGIA

prof. dr hab. Daniel Kalinowski (Uniwersytet Pomorski w Słupsku) LITERATUROZNAWSTWO

dr Jaśmina Korczak-Siedlecka (NIH Warszawa) HISTORIA

prof. UG, dr hab. Monika Mazurek (Wydział Nauk Społecznych UG) SOCJOLOGIA

dr Justyna Pomierska (Wydział Filologiczny UG) JĘZYKOZNAWSTWO

prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński (Wydział Nauk Społecznych UG) SOCJOLOGIA

prof. UAM dr hab. Tomasz Wicherkiewicz (UAM w Poznaniu) JĘZYKOZNAWSTWO

dr Aleksandra Wielopolska-Paprot (Wydział Historyczny UG) ETNOLOGIA

Projekt jest realizowany wspólnie z Instytutem Kaszubskim, Zrzeszeniem Kaszubsko-Pomorskim i Pomorskim Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku, a finansowany w ramach zadania Etnofilologia kaszubska.

Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	pisemna wypowiedź stylistyczna (przysłana w terminie)	50.0%	65.0%
	aktywny udział w zajęciach/ głos w dyskusji	70.0%	35.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<p><i>Gniazdo Gryfa: słownik kaszubskich symboli, pamięci i tradycji kultury</i>, Obracht-Prondzyński Cezary (red.), Instytut Kaszubski, Gdańsk 2020.</p> <p>Obracht-Prondzyński C., <i>Ruch kaszubsko-pomorski. Ludzie instytucje idee. Kaszëbskô-pòmòrskô rësznota. Lëdze instytucje deje</i>, Gdańsk-Gduńsk 2016.</p> <p>Obracht-Prondzyński C., Kulikowska K., Fopke T., <i>Współczesna kultura kaszubska. Teróczasnô kaszëbskô kùltura</i>, Gdańsk-Gduńsk 2018.</p> <p>Obracht-Prondzyński C., Pomierska J., Grzędzicki Ł., <i>Kaszubi w III RP. Polityka prawo edukacja tożsamość. Kaszëbi w III RP. Pòlitika prawò edukacjò juwernota</i>, Gdańsk-Gduńsk 2019.</p> <p>Justina Pòmierskò, Dušan-Vladislav Paždjerski, Jerzi Tréder, <i>Jazëk kaszëbsczë. Język kaszubski</i>, tł. D. Majkówsczi, Gduńsk 2015.D.</p> <p>Kalinowski, A. Kuik-Kalinowska, <i>Kaszëbskò lëteratura. Wëzdrzënié. Literatura kaszubska. Rekonesans</i>, tł. D. Majkowski, Gdańsk 2016.</p> <p>Borzyszkowski J., <i>Historia Kaszubów, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie</i> : Instytut Kaszubski, Gdańsk 2014.</p>	
	Uzupełniająca lista lektur	<p>Pomierska J., <i>Przysłowia kaszubskie : studium z paremiografii i paremiologii</i>, Instytut Kaszubski, Gdańsk 2013.</p> <p>Obracht-Prondzyński C., <i>Wielokulturowe Pomorze, wielokulturowy Gdańsk: szkice z pogranicza</i>, Instytut Kaszubski, Gdańsk 2017.</p> <p>Obracht-Prondzyński C., <i>Kaszubi: między dyskryminacją a regionalną podmiotowością</i>, Instytut Kaszubski : Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2002.</p> <p>Borzyszkowski J., Kulikowska K., i Obracht-Prondzyński C., <i>Kaszubi a Gdańsk. Kaszubi w Gdańsku</i>, Instytut Kaszubski, Gdańsk 2009.</p> <p>Mazurek-Janasiak M., <i>Język, przestrzeń, pochodzenie : analiza tożsamości kaszubskiej</i>, Instytut Kaszubski, Gdańsk 2010.</p> <p><i>Korczak-Siedlecka J., Przemoc i honor w życiu społecznym wsi na Mierzei Wiślanej w XVIXVII wieku</i>, Wyd. UMK, Toruń 2022.</p> <p>Wicherkiewicz T., <i>Regionalne języki kolateralne Europy porównawcze studia przypadku z polityki językowej</i>, Poznań 2014.</p>	

	Adresy eZasobów	<p>Podstawowe</p> <p>https://kaszubopedia.pl/ - Wybór haseł z "Gniazda Gryfa" (zob. lista lektur)</p> <p>http://skarbniakaszubska.pl/podreczniki/ - Historia Kaszubów. Vademecum (pdf) Język Kaszubski. Vademecum (pdf) Kaszuby przez wieki. Michał Kargul, Krzysztof Korda . Poradnik dla nauczycieli do nauki Własnej historii i kultury (pdf)</p> <p>https://etnotank.pl/raporty-i-opinie/ - Raporty i opinie na wybrane zagadnienia kaszubskie</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=ZVAAQ0kk0AE&list=PLb11qNzRge3Xz7WKQrdUNBzkm9YXcABPO - cyklu „Zrozumieć Kaszuby. W kręgu podstawowych zagadnień naukowych i społecznych”. Refleksji badaczy z UG i Instytutu Kaszubskiego poddano te wybrane zagadnienia z historii i kultury kaszubskiej, które wyróżniają Kaszuby i Kaszubów, niezmiennie inspirują czy niepokoją... W roku 2021 zdecydowaliśmy się oddać głos badaczom spoza Gdańska, aby zobaczyć kaszubszczyznę na tle innych kultur i języków mniejszości narodowych i etnicznych. Te wykłady znaleźć można w cyklu pt. „Kaszubi i kaszubszczyzna – spojrzenie z zewnątrz. Współczesne badania humanistyczne w Polsce i na świecie”. Ten cykl jest ODPOWIEDZIĄ z Pomorza.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=4FYIlg347DXk&list=PLb11qNzRge3WoKa6gzcdG2pKXoiZzhYrF - Cykl 10 wykładów pt. „Baby, wiedźmy, czarownice... Odstona II. Kobieta w języku i kulturze Kaszub i Pomorza” rozpoczyna wykład dr Agnieszka Bednarek-Bohdziewicz (UG) literaturoznawczyni i antropolożka kulturowa, szuka w szeroko rozumianych tekstach kultury antropologicznego wymiaru opowieści dotyczących „czarownic”. Opisuje i analizuje, jak zmienia się społeczna wrażliwość: od opisów ludowych wierzeń spisanych w etnograficznych źródłach, poprzez „popkulturyzację” wizerunku „czarownicy” (podtrzymującą unifikację fantastycznych postaci z ludowego imaginariu z realnie cierpiącymi osobami oskarżonymi o czary) - aż po poważne próby rehabilitacji ofiar stosów czy samosądów. Herstorie, czyli opowiadane na nowo losy kaszubskich „czarownic” mają – oprócz odpominania – moc rehabilitującą, wykorzeniającą ze stereotypu.</p> <p>Adresy na platformie eNauczanie:</p>
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	<p>Na ocenę końcową składa się: aktywny udział w wykładzie (obecność i okazjonalne zadanie pytanie wykładowcy) i napisanie wypowiedzi stylistycznej (refleksja, rozprawka lub esej 8-10 tys. znaków). Warunkiem koniecznym uzyskania zaliczenia jest obecność na min. 7. spotkaniach i przesłanie w terminie (w sesji zimowej) wypowiedzi pisemnej. Tematyka wypowiedzi stylistycznej musi dotyczyć tematyki wykładu. Tytuł pracy nadaje autor.</p> <p>Na ocenę końcową składa się kryterium obecności (z uwzględnieniem wyjątków opisanych poniżej) i ocena pracy stylistycznej. Nieobecność na poniedziałkowym spotkaniu (warunek konieczny zaliczenia wykładu patrz wyżej) można wyrównać dodatkową wypowiedzią stylistyczną - o tematyce/ problemie opuszczonego spotkania - nadesłaną najpóźniej dwa tygodnie po dacie nieobecności (na mail głównego prowadzącego). Ramowe kryteria oceny: bdb - min. 9 odbytych spotkań+ ocena pracy min. dobra+ , db+/ db - 8 odbytych spotkań + ocena pracy min. dobra, dst+/ dost - 7 odbytych spotkań + praca oceniona pozytywnie.</p>	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	